

CKO JAARVERSLAG 2020

Amsterdam, 25 mei 2021

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	CKO en samenvatting werkzaamheden	5
3.	Toelichting op de werkzaamheden CKO	6
4.	Samenvatting bevindingen en aanbevelingen	8
5.	Bijlage met begrippen en afkortingen	9

1. Inleiding

1.1. Aanleiding verslag

Op grond van artikel 17, lid 1 van het Reglement Kwaliteitsonderzoek NO-REA (RKON) dient het College Kwaliteitsonderzoek (CKO) jaarlijks aan het Bestuur verslag uit te brengen omtrent zijn werkzaamheden, waaronder een geanonimiseerd overzicht van de onderzoeken. Dit document bevat het verslag van het CKO over het jaar 2020.

Het verslag heeft mede tot doel gevolg te geven aan het gestelde in artikel 17, lid 2 van het RKON. Hierin is bepaald dat het Bestuur op basis van dit verslag de leden informeert over de werkzaamheden van het CKO en geaggregeerde en geanonimiseerde uitkomsten van de onderzoeken.

1.2. Achtergrond kwaliteitsonderzoeken

Op grond van de Statuten (art. 3.1) bevordert NOREA de kwaliteit van de beroepsuitoefening door de leden, voor zover deze beroepsuitoefening binnen het vakgebied, IT-auditing, valt of daaraan raakt. Eén van de middelen die NOREA daartoe volgens de Statuten (art. 4.1.c.) aanwendt is het stellen van regels in de vorm van reglementen, richtlijnen en besluiten over, onder meer, het gedrag en de beroepsuitoefening.

De IT-auditor, en daarmee de IT-auditorganisatie waarin de IT-auditor werkzaam is, moet om tot kwalitatief hoogwaardige diensten te komen, beschikken over een effectief stelsel van kwaliteitsbeheersing zoals vastgelegd in het Reglement Kwaliteitsbeheersing NOREA (RKBN). Het RKBN vormt daarmee de basis van het toetsingskader voor het uitvoeren van kwaliteitsonderzoeken. Deze kwaliteitsonderzoeken zijn uitgewerkt in het RKON.

NOREA acht, naast de kwaliteitsbevorderende maatregelen voor de uitvoering van opdrachten, een effectief onderzoek naar de naleving van de vigerende normen voor de beroepsuitoefening door IT-auditors, als sluitstuk van het streven naar kwaliteitsbevordering, van belang. Het kwaliteitsonderzoek wordt namens CKO/NOREA uitgevoerd door onafhankelijke collega-IT-auditors met inachtneming van in Nederland algemeen aanvaarde normen en de internationale regelgeving zoals die is uitgevaardigd door de International Federation of Accountants (IFAC).

1.3. Doelstelling kwaliteitsonderzoeken

De kwaliteitsonderzoeken hebben tot doel het vaststellen dat het door de de IT-auditorganisatie gehanteerde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen voldoet aan het RKBN, de Statuten, Reglementen en Richtlijnen van NOREA.

1.4. Reikwijdte kwaliteitsonderzoeken

Het onderzoek richt zich op de door de IT-auditorganisatie verrichte professionele diensten die betrekking hebben op assurance en advies, waarbij gedurende de eerste cyclus van onderzoeksactiviteiten (2013–2018) de nadruk is gelegd op de assurancefunctie. Door het bestuur is in december 2018 voorgesteld om met ingang van 2019 ook adviesopdrachten daadwerkelijk in het kwaliteitsonderzoek te betrekken. Daarbij ligt de nadruk van het onderzoek op de ‘organisatorische randvoorwaarden’ van de opdracht zoals het kwaliteitshandboek, de opdrachtbevestiging en de eisen die aan de rapportage en documentatie worden gesteld. Ook wordt daarbij gelet op het risico van ‘onbedoelde assurance’ door foutief gebruik van termen als zekerheid, controle, oordeel, conclusie, review, audit, etc. in de rapportage.

Door het College Kwaliteitsonderzoek is in 2020 aan het NOREA-bestuur voorgesteld om het Reglement Kwaliteitsonderzoek (RKON) in één opzicht te wijzigen: In artikel 3.1 staat dat artikel staat: ‘Het onderzoek naar de werking van het stelsel richt zich op assurance-opdrachten’. Voorgesteld is om dat te wijzigen in: ‘Het onderzoek naar de werking van het stelsel richt zich op professionele diensten’, waardoor de werking van het stelsel ook in relatie tot andere professionele diensten, zoals adviesopdrachten, kan worden beoordeeld. Met dit voorstel is door de ledenvergadering op 10 december 2020 ingestemd. De wijziging geldt met ingang van 2021.

2. CKO en samenvatting werkzaamheden

2.1. Taakstelling CKO

Het CKO is conform het gestelde in artikel 5 lid 2 RKON belast met de uitvoering van de kwaliteitsonderzoeken.

2.2. Samenvatting werkzaamheden

De werkzaamheden waren in het verslagjaar vooral gericht op:

- Het actualiseren van het kwaliteitshandboek met de bijbehorende documentenset, vragenlijsten en het modelrapport.
- Adviseren van het bestuur met betrekking tot de voorgestelde wijziging van het Reglement Kwaliteitsonderzoek.
- De selectie van de te onderzoeken organisaties, begeleiding en review de lopende onderzoeken, de voortgang, bevindingen, conclusies en (concept-)rapporten in dat verband, waarbij ook afstemming plaatsvindt over de weging en oordeelsvorming inzake de bevindingen en/of aanbevelingen.

Het CKO heeft in de verslagperiode vier maal vergaderd.

De inhoud van deze activiteiten wordt in hoofdstuk 3 verder toegelicht. Daarnaast is de jaarlijkse training- en instructiebijeenkomst met de onderzoekers voorbereid, die in verband met de Covid-omstandigheden heeft plaatsgevonden d.m.v. een tweetal online sessies op 18 en 25 mei 2020.

Het CKO heeft kennis genomen van de rapporten van de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA) en de Monitoring Commissie Accountancy (MCA), met name ook van de aanbeveling om het toezicht op de vergunninghouders van wettelijke controleopdrachten in één hand te brengen en in regelgeving om te zetten. We volgen deze ontwikkelingen met grote interesse en zijn bereid mee te werken aan de verdere uitwerking.

2.3. Samenstelling CKO

De samenstelling van het College Kwaliteitsonderzoek was in 2020 ongewijzigd ten opzichte van 2019:

- drs. J. Boukens RE (voorzitter)
- J.C. Boer RE
- drs. M.A. Bongers RE RA CIA CISA CFE RFA CBM (vice-voorzitter)
- drs. P Galjaard RE
- drs. K.H.G.J.M. HO RE RA
- mevr. drs. M.R. Pauw RE (linking-pin bestuur)
- mr. drs. J. Roodnat RE RA
- E. Rosier RE RA CISA
- R. Zwartjes RE

3. Toelichting op de werkzaamheden CKO

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de activiteiten die in de verslagperiode zijn ontplooid.

3.1. Geaccrediteerde beroepsorganisaties

Met de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is in 2015 afgestemd op welke wijze invulling gegeven moet worden aan artikel 4.2 van het Reglement Kwaliteitsonderzoek, waarin de mogelijkheid wordt geboden om gebruik te maken van kwaliteitsonderzoek door andere door NOREA erkende beroepsorganisaties. De uitvoering van kwaliteitsonderzoek van accountantsorganisaties met betrekking tot IT-assuranceopdrachten, anders dan jaarrekeningcontrole, wordt op grond van de afspraak met NBA in de NOREA-selectie van uit te voeren onderzoeken betrokken.

In 2019 is de accreditatie van het Instituut van Interne Auditors (IIA.nl) verlengd. Deze accreditatie is gebaseerd op een door het CKO ingesteld onderzoek naar de aanpak en werkwijze van het IIA NL en omvat afspraken over onder meer:

- het melden van eventuele wijzigingen in de aanpak en werkwijze van het IIA NL;
- het jaarlijks verstrekken van een verslag van de uitgevoerde onderzoeken naar het stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen voor IT-assurance – en adviesdiensten;
- het onverwijld melden van de uitkomsten van onderzoeken met een negatieve strekking in relatie tot de voor NOREA relevante regelgeving.

De afspraken in het kader van de accreditatieovereenkomst ten behoeve van de jaarlijkse herbeoordeling en dossierreview 2020 zijn in het voorjaar van 2021 gepland.

Het IIA NI heeft in 2020 een drietal IT-auditorganisaties op de kwaliteit conform de NOREA regelgeving onderzocht. Deze voldeden aan de eisen.

Met het Samenwerkingsverband Kwaliteitsonderzoek Overheidsaccountants (KOA) bestaat sinds 2016 eveneens een accreditatieovereenkomst voor de uitvoering van kwaliteitsonderzoeken waarbij de RE's in overheidsdienst worden betrokken. In dat verband vindt in 2021 een herbeoordeling plaats. Het KOA heeft in 2020 een drietal IT-auditorganisaties op de kwaliteit conform de NOREA regelgeving onderzocht. Ook deze hebben voldaan aan de eisen.

3.2. Uitgevoerde CKO onderzoeken

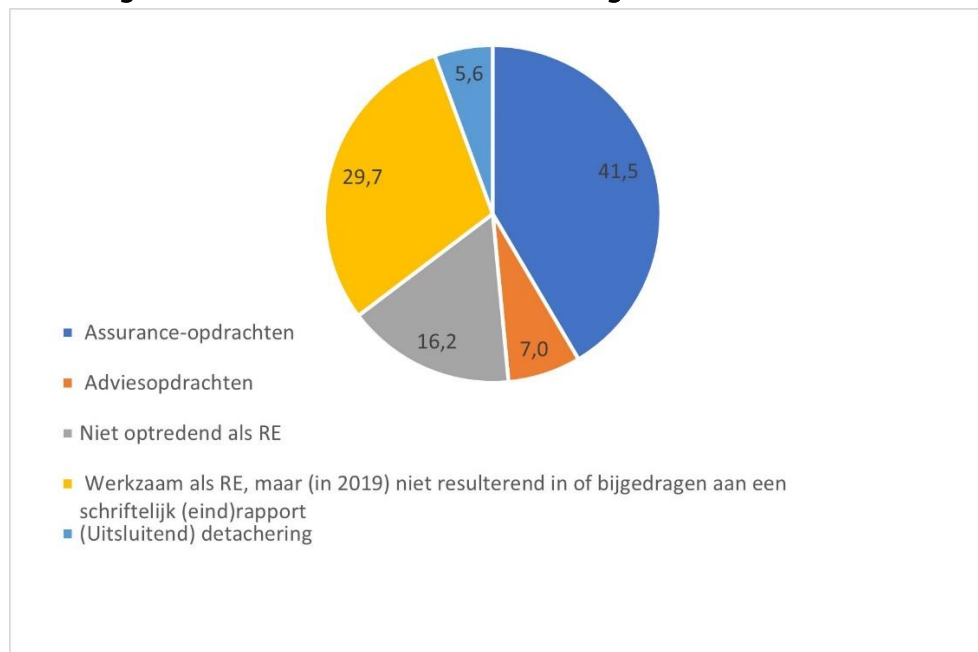
In 2020 zijn door NOREA 19 organisaties of entiteiten geselecteerd, waarvan –na analyse en beoordeling van de selfassessment en/of het kwaliteitshandboek– 9 organisaties daadwerkelijk zijn aangeschreven voor de uitvoering van een onderzoek. Bij een drietal organisaties betreft dat een herhalingsonderzoek, omdat zij ook in de eerste cyclus waren onderzocht. Daarnaast is een heronderzoek afgerond naar aanleiding van een verbeterplan dat als aanwijzing bij een eerder onderzoek is opgelegd. 7 onderzoeken zijn afgerond in 2020.

CKO-leden hebben de kwaliteitsonderzoeken door de kwaliteitsonderzoekers begeleid en tijdens de CKO-vergaderingen is overleg gevoerd m.b.t. de rapporten of bevindingen waarvoor dit benodigd was.

De aanschrijving ten behoeve van het onderzoek is deels gebaseerd op de jaarlijkse uitvraag naar de werkzaamheden in het voorgaande jaar, die in maart 2020 is verzonden. De leden kunnen daarbij (combinaties van) opdrachten aangeven. Daaruit resulteert de volgende verdeling van de door RE's uitgevoerde werkzaamheden:

- Assurance-opdrachten: 41,5%
- Adviesopdrachten: 7,0 %
- Niet optredend als RE: 16,2%
- Werkzaam als RE, maar (in 2019) niet resulterend in of bijdragen aan een schriftelijk (eind)rapport 29,7%
- (uitsluitend) detachering 5,6%

Verdeling werkzaamheden RE's n.a.v. uitvraag:

3.3. Baten en lasten kwaliteitsonderzoek 2020:

- Kosten uitvoering onderzoeken 2020 € 18.703,-
- Aansprakelijkheidsverzekering CKO € 4.583,-
- **Totale kosten kwaliteitsonderzoek 2020 € 23.286,-**
- **Gefactureerde opbrengst 2020: € 22.425,-**

4. Bevindingen en aanbevelingen n.a.v. onderzoeken 2020 (samenvatting)

Bij een tweetal onderzoeken geconcludeerd dat het kwaliteitsstelsel van de betreffende organisatie niet voldoet, wat aanleiding was voor het opleggen van een verbeterplan. Van de overige organisaties voldeed het kwaliteitsstelsel, waarbij ook enkele aanbevelingen zijn gegeven:

- De meeste aanbevelingen hadden betrekking op de organisatie met betrekking tot de dossiervorming (o.a. beperking van de toegang tot teamleden en OKB-ers) en -indeling. Daarnaast waren er aanbevelingen ter verbetering van de (voorbereiding op de) Opdrachtgerichte Kwaliteitsbeoordeling (OKB) en de risico-analyse in dat verband.
- Enkele aanbevelingen hadden betrekking op de actualiteit van het kwaliteitshandboek en/of de documentatie rondom de klant- of opdrachtacceptatie. Ook de Algemene Voorwaarden of detachingscontracten blijken bij enkele organisaties achterhaald of toe aan een update.
- Tenslotte blijkt de gebruikte terminologie bij adviesopdrachten niet altijd te voldoen aan de eisen, door het gebruik van termen als 'conclusie of oordeel'. Ook een als advies uitgebrachte 'cybersecurity assessment' (inclusief 'eindoordeel') valt in die categorie.

5. Bijlage met begrippen en afkortingen

- **Advies:**
een besluitvormende mening over een of meer elementen of aspecten in de toekomst (ontleend aan 'Studie Adviesdiensten' – januari 2012).
- **Adviesdienst/-opdracht:**
de werkzaamheden die benodigd zijn om een advies te formuleren en te uiten (ontleend aan 'Studie Adviesdiensten' – januari 2012).
- **Assurance-opdracht:**
de opdracht waarbij een IT-auditor een conclusie formuleert die is bedoeld om het vertrouwen van beoogde gebruikers, niet zijnde de partij die zich verantwoordt, in de uitkomst van een evaluatie of de toetsing van het object van onderzoek ten opzichte van de toetsingsnormen te versterken.
- **IT-auditor:**
de Register EDP-auditor (RE), ingeschreven in het register van NOREA.
- **IT-auditorganisatie:**
de organisatorische eenheid waarbinnen één of meer IT-auditors op grond van een onderzoek met betrekking tot de situatie ten aanzien van de informatietechnologie een oordeel of advies geven.
- **Professionele dienst:**
de werkzaamheden die een IT-auditor uitvoert binnen een IT-auditorganisatie, waarvoor IT-auditdeskundigheid en deskundigheid op aanverwante terreinen is vereist.

Afkortingen

- CKO College Kwaliteitsonderzoek
- IIA NL Instituut Internal Auditors Nederland
- KOA Samenwerkingsverband Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors
- RKBN Reglement Kwaliteitsbeheersing NOREA
- RKON Reglement Kwaliteitsonderzoek NOREA